

Een goede gewasrotatie is een hele puzzel

Wat is het belang van een goede gewasrotatie en wat is de rol van groenbemesters daarin? Welke groenbemesters zijn er allemaal en wanneer pas je ze toe? Boven de grond beslissen we heel veel over de grond, aldus Anna Zwijnenburg van 'Van Tafel naar Kavel'. 'Een goed bouwplan is nog een hele puzzel. Alle 'stukjes' moeten in elkaar passen.'

'Een groenbemesterteelt kun je optimaliseren door niet te bemesten'

De vruchtwisseling is de basis voor kwaliteitsproductie. Je vruchtwisseling is eigenlijk je kapstok, zegt Zwijnenburg. 'In vruchtwisseling kun je preventie voor ziekten, plagen en onkruiden inbouwen en je werkt aan bodemvruchtbaarheid. Er is een aantal thema's waar je als teler invloed op hebt, zoals bemesting, grondbewerking, teeltsysteem, gewasbescherming en akkerranden. Het gaat om een integrale benadering van vruchtwisseling, bodem en bemestingsplan. Want als je aan de ene knop draait, kan dat gevolgen hebben voor een ander onderdeel.'

Kijk je naar vruchtwisseling en preventie van ziekten en plagen, dan kun je twee soorten ziekten en plagen onderscheiden: mobiele en niet-mobiele, aldus Zwijnenburg. 'Bij mobiele ziekten en plagen, zoals koolmot, luizen en phytophthora, is directe bestrijding belangrijk. Dat kan door het stimuleren van natuurlijke vijanden, voorkiemen, rassenkeuze en maatregelen als afdekken en gewasbescherming.'

Rustgewassen

Bij niet-mobiele ziekten en plagen spreken we van aaltjes, sclerotinia en rhizoctonia. Bij de aanpak hiervan is vruchtwisseling belangrijker, aldus de bodemdeskundige. 'Bij vruchtwisseling kun je gewassen die behoren tot andere

families variëren. Het is goed om je er bewust van te zijn dat de verschillende groenbemesters ook tot andere families horen. Hier kun je dan ook kiezen voor afwisseling.'

Wat zijn volgens Zwijnenburg aandachtspunten bij vruchtwisseling? Kijk naar rustgewassen als graan, maar ook gras, grasklaver en luzerne, raadt zij aan. Zowel graan als grasgewassen hebben voor- en nadelen. 'Akkerbouwers die samenwerken met een veehouder kunnen grasland opnemen in hun bouwplan. In plaats van graan wordt dan gras geteeld, maar er zijn grote verschillen. Graan is een mooi, diepwortelend gewas, maar vraagt veel stikstof. Grassen zoals luzerne en grasklaver vragen minder stikstof, maar door het vaker maaien wordt de grond intensiever bereiden.'

Volwaardige teelt

Een groenbemester is een volwaardige teelt, maar een goede groenbemester telen, is een uitdaging, zegt Zwijnenburg. Hoofdvraag is: wat is het doel en in welk systeem teel je de groenbemester? 'Een groenbemester heeft diverse eigenschappen, zoals vastleggen en binden van stikstof, mobiliseren van andere elementen, organische stof levering, aaltjesbestrijding en biodiversiteit.' Zij onderscheidt drie

soorten groenbemesters: bladrijke, grasachtigen en vlinderbloemigen.

Het inzetten van groenbemesters vraagt om een planmatige aanpak. De groenbemester is een onderdeel van de vruchtwisseling en van het bemestings- en bodemplan, aldus de bodemdeskundige. 'Kijk ook naar het bedrijfssysteem. Ben je gangbaar of biologisch? Doe je aan (eko)ploegen, spitten of niet kerende grondbewerking?' Wees voorzichtig met bemesting, besluit zij. 'De beworteling van een groenbemester gaat zonder mest dieper, omdat die meer zijn best moet doen om stikstof te pakken. Een groenbemesterteelt kun je optimaliseren door niet te bemesten.'

Anna Zwijnenburg

Bodemdeskundige Anna Zwijnenburg van 'Van Tafel naar Kavel' stelt dat dat je met groenbemesters ook kunt variëren door andere families te kiezen. 'Na de koolteelt, een kruisbloemige, wordt het bijvoorbeeld afgeraden een kruisbloemige groenbemester te telen, zoals bladrammenas of gele mosterd. Dit zijn groenbemesters die we wél veel telen, maar dus niet altijd verstandig zijn om op te nemen in de vruchtwisseling.'

'De standaard vruchtwisseling bestaat niet. Kijk in de bodem om effecten van keuzes te bepalen'